הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שע שעא

הַגָּהָה: (נז) וַאֲפִלּוּ אִם הָאוֹרְחִים רַבִּים וּבַעַל הַבַּיִת אֶחָד. וְדַוְקָא בְּדְאִיכָּא בַּעַל הַבַּיִת אֶחָד * קְבוּעַ דְּאָז הָאוֹרְחִים בְּטֵלִים לְגַבֵּיהּ, (נח) אֲבָל אוֹרְחִים בְּיַחַד, (י"ט) [י"א] (נט) * אוֹסְרִים (ס) זֶה עַל זֶה (סא) מִיָּד (תרומת הדשן סימן ע"ו מגמרא סוף דף ע'). וְעַיֵּן לְקַמָּן סוֹף סִימָן שצ"א (פסיף ג) (וְעַכּוּ"ם הַמִּתְאָרֵחַ, עַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שפ"ד (פסיף ס)):

שעא כְּשֶׁאָחַד מִבְּנֵי חָצֵר נִפְרַד מִשָּׁם אוֹ מֵת. וּבוֹ ו' סְעִיפִים:

א משנה ערוכין פ"ו (ע"א).

א (א) אֶחָד מִבְּנֵי חָצֵר (ב) * שֶׁהִנִּיחַ בֵּיתוֹ וְהָלַךְ וְשָׁבַת בְּחָצֵר אַחֶרֶת, אֲפִילּוּ הָיְתָה סְמוּכָה לַחֲצֵרוֹ,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ח [י"א] אוֹסְרִים. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּתְשׁוּבוֹת בַּ"ח הַחֲדָשׁוֹת (סי' ג) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הַגְּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב יוֹשָׁע זַ"ל שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן שֶׁצָּרִיךְ עֵרוּב עִם הָאוֹרְחִים וּשְׁכִירוּת מִן הָאֵינוּ יְהוּדִי, וְעַיֵּן בְּקוּנְטְרֵס אַחֲרוֹן (שם) דְּלְהַשְׁלְחָן עָרוּךְ סוֹף סִימָן ש"ע צָרִיךְ לוֹמַר הַךְ דְּחָמֵשׁ חֲבִירוֹת שֶׁשָּׁכְחוּ הָיְנוּ שִׁלְשִׁים יוֹם (וְעַיֵּן בְּאֻבָּן הָעוֹזֵר (ד"ה המתארח) שֶׁתְּמַהּ עַל הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה כתוב בשבלי) דְּהָעֲלָה דְּאוֹרֵחַ שֶׁשָּׁבַת בְּחַדְרוֹ אוֹסֵר עַל הַבַּעַל הַבַּיִת, עַיֵּן שָׁם), וְשָׁם מְבֹאָר בְּטַעַם הַבַּ"ח שֶׁתְּמַהּ עַל הַגְּאוֹן מוֹרֵנוּ הָרַב יוֹשָׁע שֶׁהִצְרִיךְ שִׁיעוּרָבוּ גַּם הָאוֹרְחִים עַל פִּי מַה שֶּׁמְּבֹאָר סִימָן שס"ו שֶׁלֹּא בֵּית דִּין מַתְנֶה עַל הַנּוֹסְפִים, עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב) וְאִם הוּא בְּמָקוֹם אֵינוּ יְהוּדִי עַיֵּן בְּיָד אֶפְרַיִם (על מג"א שם) מַה שֶּׁכָּתַב בְּזֶה, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן שצ"א (סק"ב) שָׁם כְּתַבְתִּי תְּשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ג' (סי' א):

בַּאֵר הַיֵּטֵב

בֵּית דִּין מַתְנֶה עַל כָּל שִׁיתּוֹסְפוּ דִּיּוּרִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שס"ו סָעִיף ט'. ט"ז (סק"י) עַיֵּן שָׁם: **ח (י"ט) אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה.** וְדַוְקָא שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד חֲדַר מְיֻחָד לַאֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ג'. וְאִם הוּא בְּמָקוֹם אֵינָם יְהוּדִים, צְרִיכִים לְשַׁכֵּר רְשׁוּתוֹ, עַיֵּן סוֹף סִימָן שפ"ב (ס"כ) וְסוֹף סִימָן שצ"א (ס"ב). מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב):

בְּאוּר הֲלָכָה

שְׁמַסְכִּים לְפָסֵק הַמְּרַדְּכִי (ס' תקו) דְּאַף דְּהָאוֹרֵחַ אֵינוֹ אוֹסֵר עַל בְּנֵי הֶחָצֵר אֲבָל בְּנֵי הֶחָצֵר אוֹסְרִים עַל הָאוֹרֵחַ שֶׁלֹּא יוֹצִיא מִבֵּיתוֹ לְחָצֵר אִם לֹא עֵרֵב עִמָּהֶם וַהֲוֵינוּ כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲדַר בִּפְנֵי עַצְמוֹ]. אָכֵן כְּפִי אַחֲרוֹנִים תְּמֹהוּ עַל דְּבָרָיו, וְכֵן כָּתַב הַבַּיִת מֵאִיר א] שָׁאֵין לְזוּז מִפֶּסֶק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ:

* **קְבוּעַ. עַיֵּן בְּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן** (שם), **וּמוּכָח שָׁם דְּאֲפִילּוּ הָאוֹרְחִים מִתְאָרְחִים בִּכְתִיבַת שְׁאֵינָם שִׁיכִים לְהָאי בַּעַל הַבַּיִת קְבוּעַ שֶׁיֵּשׁ שָׁם אֶלָּא לְאָדָם אַחַר שֶׁאֵינוֹ דָּר שָׁם בֵּין נָכְרִי אוֹ יִשְׂרָאֵל, אֲפִילּוּ הָכִי אָמְרִינַן דְּהָאוֹרְחִים נִטְפָּלִין לְגַבֵּי בַּעַל הַבַּיִת שֶׁדָּר בָּחָצֵר בְּקִבְיעוּת וְאֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו,** וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז (ס"ט). **וְדַע דִּכְמוֹ דְּאָמְרִינַן דְּכִשְׁהוּא דָּר בְּבַיִת אֶחָד שֶׁבֶּחָצֵר הוּא נִטְפָּל לְיַתֵּר הַבָּתִּים וְאֵינוֹ אוֹסֵר עֲלֵיהֶם לְטַלְטוֹלֵי בֶּחָצֵר, כְּמוֹ כֵן אִם שָׁבַת הָאוֹרֵחַ בְּאֵיזֶה חָצֵר [אַף שֶׁבְּאוֹתוֹ חָצֵר אֵין דָּר שׁוּם בַּעַל הַבַּיִת] וְהָעִיר עֲשִׂירָה בְּתִקּוּן מְבוֹאוֹת כַּדִּין, הוּא נִטְפָּל לְחֲצֵרוֹת אֲחֵרוֹת שֶׁיֵּשׁ שָׁם בַּעֲלֵי בָּתִּים קְבוּעִים** וְאֵינוֹ אוֹסֵר לְטַלְטֵל בְּרְחוֹבוֹת הָעִיר, דְּהָעִיר שֶׁעֲשִׂירָה בְּתִקּוּן חֲשִׁיבָא כְּלָלָה כְּחָצֵר אַחַת [כֵּן מַשְׁמַע בְּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן וְאֹמֵר ב']:

ע"ו ומוּבָא לְקַמָּן בְּסִימָן שצ"א סָעִיף ב'):

* **אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה מִיָּד.** דִּין זֶה הוֹצִיא הָרַמ"א בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה סִימָן שפ"ב מְסוּגְיָא דַּף ס"ה עַמּוּד ב' בְּעֵרֶבְדָּא דְּרִישׁ לְקִישׁ וְכוּ' אַקַּלְעוּ לְהַהוּא פּוּנְדָּק וְכוּ', וְעַל פִּי מַה **שֶּׁכָּתְבוּ** הַתּוֹסָפוֹת בְּדַף ס"ו דִּבּוּר הַמַּתְחִיל אַקַּלְעוּ עַיֵּן שָׁם, וּלְפִי זֶה מַשְׁמַע דְּאַף בְּלֹא שְׁכִירוּת אֶלָּא בְּתוֹרַת אוֹרֵחַ בִּלְבַד וּמִצְיַ לְסַלּוּקֵי, כְּהַהִיא עֲבָדָא דְּבַעַל הַבַּיִת לֹא הָיָה כְּלָל בְּבֵיתוֹ [וְגַם אֵין שׁוּם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם] לְשַׁכֵּר מִמֶּנּוּ, וַאֲפִילּוּ הָכִי אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה. אָכֵן בְּנִשְׁמַת אָדָם (שם סק"ד) לֹא כָּתַב כֵּן, וְצָרִיךְ עִיּוּן עָלָיו מִסּוּגְיָא זוֹ. וְעַיֵּן בְּבָאוּר הַגְּרַ"א (ד"ה ודוקא) שֶׁכָּתַב מִקּוֹר לְדִין זֶה מִסִּימָן שס"ו סָעִיף ב' מִדִּין סְפִינָה וְאֹהָלִים, וּלְפִי זֶה אֶפְשָׁר לְקַיֵּם דִּינָא דְּנִשְׁמַת אָדָם:

א * **שֶׁהִנִּיחַ בֵּיתוֹ וְהָלַךְ וְכוּ'.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ב) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דְּמִיְּרֵי שֶׁהָלַךְ מִבְּעוֹד יוֹם, כֵּן כָּתַב הַטּוּר. וְאַף דְּכָתַב הַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק"א) דְּהַטּוּר לָאו דַּוְקָא קָאָמַר, שֶׁהוּא הַדִּין אִם הָלַךְ בְּשַׁבָּת כְּשֶׁהִסִּיחַ דַּעְתּוֹ שָׁלֹא לַחֲזוֹר מִבְּעוֹד יוֹם, וְהֵבִיא רְאָיָה לְדִבְרָיו מִמַּה דְּפָסְקִינַן בְּסָעִיף ד' גַּבֵּי מֵת בְּשַׁבָּת וְלֹא עֵרֵב הֵיכָא דְּלֹא בָּא הַיּוֹרֵשׁ בְּשַׁבָּת לְבוּד שָׁם מֵהָתָם, הַנָּה גַּם שָׁם אֵין הַדָּיֵן מֻסְכָּם, דְּהָרַשְׁבָּ"א (ע. ד"ה והדוקא) וְהָרִיטְבָּ"א (שם ד"ה ומפתברא) חוֹלְקִין עַל זֶה, וּכְבָר רָמַז שָׁם הַגְּרַ"א זַ"ל (ס"ד ד"ה כל זמן) עַל זֶה וּכְמוֹ שֶׁהֵבַאנוּ לְקַמָּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה כל זמן), וַאֲפִילּוּ אִם נִנְקֹט שָׁם כְּדַעַת הַטּוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְהָקֵל גַּם כֵּן אֵין רְאָיָה לְעִנְיָנֵנוּ, עַיֵּן בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר שֶׁחִלֵּק בִּפְשִׁיטוּת דְּכָזֶה כֵּיוָן שֶׁהוּא חֵי וְכָל שָׁעָה־יֵשׁ בְּיָדוֹ לַחֲזֹר לֹא שַׁיָּךְ כְּלָל טַעֲמָא דְּרַבִּי (יוֹסֵי) [שִׁמְעוֹן] שֶׁכְּבָר הִסִּיעַ מִלִּבּוֹ דְּזֶה דַּעְתּוֹ דְּהַטּוּר לִשְׁבוֹת כְּלָל שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם, וְכֵן כָּתַב רַשְׁ"י בְּדַף מ"ז (ע"א ד"ה נכרי וד"ה לשבות) בְּהָדָיא דְּמַיְּרֵי מִבְּעוֹד יוֹם, וְכֵן בְּסֵפֶר גְּאוֹן יַעֲקֹב (ע: ד"ה אחר) לֹא נִקַּט כְּהוֹלֵךְ לִשְׁבוֹת כְּלָל שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם, וְכֵן כָּתַב רַשְׁ"י בְּדַף מ"ז (ע"א ד"ה נכרי וד"ה לשבות) בְּהָדָיא דְּמַיְּרֵי מִבְּעוֹד יוֹם, וְכֵן בְּסֵפֶר גְּאוֹן יַעֲקֹב (ע: ד"ה אחר) דַּעְתּוֹ דְּהַטּוּר דַּוְקָא קָאָמַר מִבְּעוֹד יוֹם. וְכָתַב עוֹד טַעַם נָכוֹן לְחַלֵּק דְּלֹא דְּמֵי לְסָעִיף ד' דְּמַיְּרֵי בְּמֵת בְּשַׁבָּת, דְּהָכָא שֶׁהוּא חֵי וְקָנָה בּוֹ שְׁכִיחָה לְאַחַר שֶׁקִּדֵּשׁ הַיּוֹם, לֹא נַעֲקָרָה דִּירָתוֹ מִכָּאן בְּמַה שֶׁהָלַךְ בְּמִקְצָת הַיּוֹם הִנַּשְׁאַר לִשְׁבוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר, וְכֵן הָרַשְׁבָּ"א (עבוה"ק שער ד סי' ג) וְהָרִיטְבָּ"א (שם) כָּתְבוּ בְּהָדָיא בְּעִנְיָנֵנוּ דְּמַיְּרֵי דַּוְקָא מִבְּעוֹד יוֹם, וְאַף דִּיֵּשׁ לְדַחוֹת דְּמֵהֶם אֵין רְאָיָה דְּהָהֵיא דְּסָעִיף ד', מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּמָצִינוּ לִשְׁלֹשָׁה מֵהָרִאשׁוֹנִים [רַשְׁ"י וְרַשְׁבָּ"א וְרִיטְבָּ"א] שֶׁכָּתְבוּ בְּהָדָיא דְּמַיְּרֵי דַּוְקָא מִבְּעוֹד יוֹם, מִסְתַּבְּרָא דְּאֵין לְהָקֵל כְּשֶׁהָלַךְ בְּשַׁבָּת. וְהִנֵּה רְאִיתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"א) שֶׁכָּתַב לְחַלֵּק דְּהַטּוּר מַיְּרֵי בִּסְתָמָא וְלָקַל כְּשֶׁהָלַךְ בְּשַׁבָּת, וְהִנֵּה בָּאֲמֶת אַצָּל בִּתּוֹ סְתָמָא, הֲרֵי לֵיהּ כְּאִלּוּ אַצָּל אַחַר הַסִּיחַ דַּעְתּוֹ בְּהָדָיא כְּמְבֹאָר בְּפוֹסְקִים, וַאֲפִילּוּ הָכִי כָּתַב הַטּוּר מִבְּעוֹד יוֹם, גַּם מַה שֶּׁכָּתַב דְּכִהֲאי גַּוְנָא אִיתָא בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ אֵין שָׁם שׁוּם הוֹכָחָה לָזֶה, דְּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֶׁעַר ד' אוֹת ג' דְּאִם הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִלִּבּוֹ בְּהָדָיא מֵהָנֵי אֲפִילּוּ אַצָּל בְּנוֹ וְאָחִיו, מַיְּרֵי שֶׁהָלַךְ מִבְּעוֹד יוֹם. וְתַדַּע, דְּהָא הוּא פּוֹסֵק אַחַר כָּךְ בְּאוֹת ז' גַּבֵּי מֵת בְּשַׁבָּת וְלֹא עֵרֵב

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בָּזֶה, וּכְמוֹ לְעִנְיָן עַכּוּ"ם בְּסִימָן שפ"ד סָעִיף א' עַיֵּן שָׁם: **(נז) וַאֲפִלּוּ אִם הָאוֹרְחִים רַבִּים כוּ'.** נִמְי בְּטֵלִים לְגַבֵּי בַּעַל הַבַּיִת וְנַעֲשִׂים כְּאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ: **(נח) אֲבָל אוֹרְחִים בְּיַחַד.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁלֹּא הָיוּ שָׁם רַק אוֹרְחִים בָּחָצֵר. וּמֵיְּרֵי בְּשֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד חֲדַר מְיֻחָד לַאֲכִילָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ג': **(נט) אוֹסְרִים וְכוּ'.** דִּכְיָנִין דְּלֹא כָּאן קְבוּעַ שֶׁיִּהְיוּ נִטְפָּלִים לְגַבֵּיהּ, הָווּ כְּשְׁאָר בַּעֲלֵי בָּתִּים. **(ס)** וּמֵיְּרֵי בְּשֶׁאוֹתוֹ חָצֵר הָיָה יְחִידִי, אֲבָל כְּשֶׁנִּתְאָרְחוּ בָּעִיר וְיֵשׁ שָׁם עוֹד חֲצֵרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְהָעִיר עֲשִׂירָה בְּתִקּוּן מְבוֹאוֹת כַּדִּין, בְּטֵלֵי הָנֵי אוֹרְחִים לְגַבֵּי שְׁאָר בַּעֲלֵי בָּתִּים קְבוּעִים שֶׁבָּעִיר, **(סא)** דְּעִיר שֶׁעֲשִׂירָה בְּתִקּוּן מְבוֹאוֹת כַּדִּין, הִיא חֲשׁוּבָה כָּלָה כְּחָצֵר אַחַת וְכֻנַּ"ל: **(ס) זֶה עַל זֶה.** וְאִם הוּא **(ע)** בְּמָקוֹם עַכּוּ"ם, צְרִיכִים לְשַׁכֵּר רְשׁוּתוֹ [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב)]: **(סא) מִיָּד.** הַיְנוּ אֲפִילּוּ אִם שָׁבְתוּ רַק שַׁבָּת אַחַת [אַחֲרוֹנִים]:

א (א) אֶחָד מִבְּנֵי חָצֵר וְכוּ'. וְהַטַּעַם, דִּדִירָה בְּלֹא בְּעָלִים לֹא שְׁמָהּ דִּירָה וְאֵינָהּ אוֹסֶרֶת בְּחָצֵר אַף שֶׁלֹּא נָתְנָה חֶלֶק בְּעֵרוּבָהּ: **(ב) שֶׁהִנִּיחַ בֵּיתוֹ וְהָלַךְ וְכוּ'.** מַיְּרֵי (ע) שֶׁהָלַךְ עִם כָּל בְּנֵי בֵיתוֹ מִשָּׁם, (ג) וּמִבְּעוֹד יוֹם. (ג) [ב] וְיֵשׁ מְקִלִּין אֲפִילּוּ כְּשֶׁהָלַךְ בְּשַׁבָּת אֲפִילּוּ אִם לֹא חָזַר בּוֹ בַּיּוֹם (ד):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** וּבשו"ע הרב (ס"ט) לֹא הִכְרִיעַ בְּמַחְלוֹקֶת זוֹ וְהֵבִיא דַּעַת הַמְּגַ"א בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים, עַיֵּ"שׁ שֶׁבְּיאוּר סִבָּרַת שִׁיטָה זוֹ. **ב]** וּבשו"ע הרב (שם) כָּתַב כֵּישׁ מְקִילִין.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah